

ALMA START UK

Případová studie zavedení nové integrované knihovní platformy na Univerzitě Karlově

Radka Římanová & Co

Univerzita Karlova a její knihovny

- Cca 300 knihovníků, z toho 250 pracuje se systémem
- Cca 52 tis. potencionálních uživatelů (studenti, zaměstnanci)
- Přes 60 knihoven na 17 fakultách
- Velikost fondu
 - 3,3 mil fyzických jednotek
 - 500+ tisíc e-knih a e-časopisů

Proč jsme si to způsobili...

- Protože záměr podpořilo vedení univerzity a akademický senát...
- Protože to bylo společné rozhodnutí knihoven UK...
- Protože knihovny Univerzity Karlovy mají všeho hodně...
- Protože nejméně ze všeho máme knihovníky...
- Proto jsme se zajeli podívat do Vídně, Lovaně a Berlína...
- Protože chceme jednou mít data ve formátu linked data...
- Protože systémy na správu EIZ zastaraly...
- Protože zpřístupnění tištěných a elektronických zdrojů odděleně nedává smysl...
- Protože nás to baví!

Jak

- Jednací řízení s uveřejněním
- Zadávací dokumentace dostupná zde
https://zakazky.cuni.cz/contract_display_3556.html
- Smlouva dostupná zde
<https://smlouvy.gov.cz/smlouva/14578933?backlink=5lItq>
- V českém jazyce, v české měně a podle českého právního řádu
- První tržní konzultace prezenčně, dál už online, online, online

Jak dlouho to trvalo I.

2019

- Leden: záměr prezentován rektorovi UK
- Leden – září: příprava zadávací dokumentace
- Říjen: realizace zakázky svěřena advokátní kanceláři

2020

- Únor: PTK
- Březen: COVID přinesl svůj podíl radostí do veřejné zakázky
- Listopad: Podpis smlouvy
- Prosinec: první schůzka implementačního týmu, nesmělé začátky implementace

Jak dlouho to trvalo II.

2021

- Leden – únor: Příprava dat na UK podle dokumentace a migračních návodů
- Březen (začátek): první testovací migrace dat (Aleph, SFX, Verde)
- Duben: kontrola migrovaných dat a nastavení
- Květen: druhá testovací migrace
- Duben: kontrola migrovaných dat a nastavení
- Srpen (od druhé poloviny): uzavření všech systémů (Aleph, SFX, Verde) a ostrá migrace
- 1. září: Alma s Primo VE nasazený na UK ve všech knihovnách

Jak dlouho to trvalo III. – školící část

2020

- První setkání s kopou dokumentace

2021

- Leden – červen: příprava administrátorů (ÚKUK), školení a certifikace
- Duben: příprava veškerých tutoriálů pro knihovníky UK (tým z ÚKUK)
- Červenec – srpen: školení knihovníků na UK (250 knihovníků vyškoleny; 1 – 2 dny školení pro 10 – 15 lidí)
- Září – prosinec: další školení (opakovací pro nováčky, další moduly a funkcionality)

Realizační tým a podpůrný tým UK

- Ředitelka ÚKUK
- Odd. EIZ (5 specialistů)
- Odd. Centrálního katalogu (4 specialisté)
- Odd. Digitalizace (1 specialista)
- Odbor veřejných zakázek RUK
- Právní odbor RUK
- Ústav výpočetní techniky
- Kolegyně a kolegové z fakultních knihoven → **DĚKUJEME VÁM**

Neocenitelná pomoc
zkušenějších kolegů ze
zahraníčí - nestyďte si říct si o
pomoc, využijte emailovou
Alma/Primo konferenci

Jak to vypadalo na straně Ex Libris I.

- Vyčleněn celý tým pro potřeby UK
 - 6 pracovníků pro intenzivní komunikaci na denní bázi
 - 14 pracovníků/specialistů pro specifické otázky a témata
- Intenzivní online setkávání
 - 1 – 2 × týdně ke konkrétním problémům
 - Pravidelná projektová setkání
 - školení
- komunikační nástroj = webové prostředí BaseCamp
 - pro rychlou každodenní pomoc
 - online pomoc po celou dobu implementačního období
 - k dispozici i po skončení implementace = všechny rady, návody a užitečné odkazy stále při ruce

Jak to vypadalo na straně Ex Libris II.

- Certifikace & školení
 - Všechno online
 - Standardizované školení – připravené materiály (dostupné i po skončení implementace)
 - Workshop po ukončení školení – na míru (záznam dostupný i po skončení implementace)
- Zkušební prostředí (Sandbox)
 - Neocenitelný pomocník pro trénink
 - K dispozici po dobu trvání smlouvy

Poděkování

- Community Zone Alma
 - Národní knihovna ČR – soubor národních autorit
 - Národní lékařská knihovna – MESH CZ

Wiki Alma

- <https://wiki.alma.cuni.cz>
- Návody
 - Pro knihovníky (v CZ)
 - Pro uživatele (v CZ i ENG)
- Možnost linkování z Almy („nápověda“)
- Inspirace Harvard University
- Open nástroj pro kohokoli
- Editace jen UK

Zkušenosti

- Strukturovat zadávací dokumentaci
 - Minimální požadavky
 - slohové cvičení
 - Nebylo možné zaškrtávat
 - Nyní součást smlouvy
- Vyplatily se dvě testovací migrace
- 9 měsíců implementační fáze – není to málo Ivane Pavloviči?

Zkušenosti | Fyzické fondy

- Složitá, ale jednotná matice statusů dokumentů knihoven UK viz [OR 36/2019](#)
- Trochu jiné pojetí jednotky/holdingu/sbírky v Almě než v Alephu
- MARC21 Holdings – plná implementace, nutnost mapování při migraci z NON MARC format
- Komplikace u multiplikátů – zobrazování v PRIMO
- Písmenná pole z Alephu se převádí do 99X
- Je dobré si dopodrobna nastudovat podmínky migrování "nestandardních" polí
- **Duplicitní instalace Aleph pro úpravu jednotek – děkujeme ÚVT!**

Zkušenosti | Elektronické fondy

- Správa EIZ v jednom systému = neocenitelné
 - Umožněna zastupitelnost i v malém týmu = ještě neocenitelnější
- Velká výhoda migrace z produktů ExL
- Povedlo se zmigrování i některých polích, která standardně ExL nemigruje (=nenechat se odbýt)
- Volné zdroje a DDA čerpají kapacitu záznamů (=myslet na to dopředu)
- E-knihy v obou systémech Aleph i SFX namigrovány duplicitně → nutná revize
- Kramerius.cuni.cz (chystá se linkování fakultních Krameriiů a propojení do ProARC)
- Bookport – importované MARC21 do katalogu a Grada už je spojená s Ex Libris, aby napojili záznamy Bookport Community Zone

Zkušenosti | Čtenáři a výpůjčky

- Převedeno:
 - 25 tis. čtenářů
 - Cca 100 000 aktivních výpůjček
 - Veškeré poplatky, otevírací hodiny (zavírací dny); dynamické x statické poplatky
 - Splněné rezervace - převedeno
 - Historie výpůjček - pouze statistické údaje bez vazeb na čtenáře
- Na UK - jednotná registrace - do Almy se registrace posílá online na základě provedeného e-souhlasu (rozhraní v angular)

Zkušenosti | Uživatelské rozhraní Primo VE

ukaz.cuni.cz

- Je to pěkné, intuitivní
- Kombinuje P/E služby
 - Společné uživatelské konto s jednoduchou obsluhou
 - Kdo chce být registrován v Primo VE, musí být registrován do knihoven
- Možnost výrazné customizace (i funkcionalit)
 - Nutnost erudovaného pracovníka (JAVA, CSS)
- Nelze vyhledávat podle signatury
- Nemá v základu nástroj pro zpětnou vazbu/komunikaci s uživatelem
 - Nutnost doprogramovat
- Zatím nám nic dramaticky nechybí (ve smyslu pokrytí obsahu, CZ produkce trochu pokulhává)
- Po implementaci nutnost přesměrovat/upravit služby napojené na původní katalog

Zkušenosti | Analytické nástroje Alma/Primo

- Velké množství analytických postupů podle různých polí/druhů úkonu
- Postupně se budou zavádět analytické nástroje pro různé typy výstupů

Zkušenosti | Řízení projektu

- Obrovské množství termínů, které je třeba hlídat – nestydět si říct o jejich posouvání, pokud nelze stihnout
- Důsledně rozdělit agendy a zodpovědnosti
- Nedovolit ExL podcenit strukturu instituce a její specifika
- Vysoká míra vytrvalosti na všech frontách
- Nenechávat se odkazovat čistě na dokumentaci, trvat na schůzkách i mimo rozvrhované
- Důsledně dokumentovat a reportovat neobvyklé chování – aby šlo reprodukovat
- Zahraniční kolegové , včetně Alma konference - ExLibrisí nástroj SUALeph, zvláště pro PRIMO= neocenitelná pomoc

Ostrý start – 1. 9. 2021

- Okamžité zahájení veškerých výpůjčních služeb (na UK 60 knihoven)
- Odložený start - Správa a katalogizace všech typů zdrojů, fyzických i elektronických
- Říjen: zavedena akvizice tištěných zdrojů do správy fakult
- Listopad: akvizice tištěných seriálů do správy fakult
- Akvizice a aktivace EIŽ: zatím ve správě ÚK UK
- Chystáme: MVS (sdílení dokumentů)

Podpora pro knihovníky a uživatele po spuštění

Knihovníci

- Trojcestný helpdesk: telefon, email, reportovací systém Redmine (zavedený)
- Po dobu otevíracích hodin knihoven
- Detailní návody wiki

Uživatelé

- Podpora ze strany vyškolených knihovníků
- Emailový kontakt
- Kontaktní formulář
- Reportovací nástroj (vlastní vývoj nad Primo VE) pro chybné EIZ odkazy
- Detailní návody wiki (CZ i ENG)
- Aktivní komunikování změny (před i po) pomocí online kanálů; pro knihovníky i online setkání (fyzická nebyla možná)

Co nás ještě čeká

- Přispívání do souborného katalogu
 - Když se klikne na siglu v souborném katalogu, tak už se dostanete do PRIMO přímo na záznam, už se dostane do publikace do prima
 - Testují se exportní joby
- Přispívání do národních autorit
- Analytické nástroje pro různé typy procesů - využití všech možností
- Propojení na SIS- modul akreditací v rámci SIS
- Importy metadat kvalifikačních prací do Almy, aktivní synchronizace se SIS
- Geobibline
- ...

RFID systémy

- Zapojení mezi Almou a různými systémy byl nutné řešit přímo s dodavateli
- Problémy v prohlížeči - Chrome – aktualizace vrací nastavení, které obsahuje nečekaný atribut (pouze v jedné instalaci UK)
- Řešíme a dořešíme
- Poděkování firmám Cosmotron a ORIS

Zpětná vazba od uživatelů Primo VE

- Velmi dobré přijetí, pár pozitivních reakcí a jinak nic a půjčuje se
- Stoupá počet nových registrací uživatelů služeb knihoven i EIZ
- Jiné rozhraní katalogu, byl lepší, nedá se na to odpovídat, protože se jedná o změnu
- Nelze omezit filtr na tištěné knihy
- Omezení na fazetu knihovny, nelze při vyhledávání, až po vyhledání
- Zobrazení fazety max. má limit na 50 knihoven

Fakultní knihovny (jak to vidí ÚK UK)

- Změna zpracování
- Průběžná spolupráce na čištění dat, sbírek, výpůjček, registrace uživatelů...
- Zájem a podpora celému projektu
- Školení i formou tréninku trenérů
- Metodika zapisování open access zdroje

DĚKUJEME ZA POZORNOST

Alma tým Ústřední knihovny UK

admin-alma@cuni.cz

Knihovna.cuni.cz

ukaz.cuni.cz